

Rypsi Rapsi 2025

Kuukausittain päivittyvä ajankohtainen
öljykasvien markkinatilanne
meillä ja maailmalla

4 / 2022

Katsauksen toimittaa Ulrika Wikström (Vilja-alan yhteistyöryhmä VYR)

20.4.2022

Niemi-säätiö
Kylvösiemensätiö

Kotimaan markkinat

Kotimaan hinnat

Ukrainan sodan alettua (24.2.) kotimaan rapsin ja rypsin hinnat lähtivät kovaan nousuun kansainvälistä hintakehitystä seuraten ja ovat sen jälkeen pysytelleet hyvin korkealla. Seuraavan satokauden hinnat ovat jälleen nousseet selvästi kuukaudentakaisesta.

Kotimaan rapsin ja rypsin tämänhetkiset hinnat ovat kirjoitushetkellä (19.4.) 938–960 €/tonni paikkeilla (960 €/t Kirkkonummi) ja hinnat tuleville toimitusjaksoille 838–860 €/t (860 €/t Kirkkonummi). Seuraavalle satokaudelle hinnat ovat 817–820 €/t tasolla (Kirkkonummi). Muutosta kuukauden takaisin vastaaviin hintoihin on tämänhetkisellä hinnalla +84 €/tonni ja tulevien toimitusjaksojen hinnoilla -20 €. Seuraavan satokauden hinnat ovat jälleen nousseet selvästi kuukaudentakaisesta (noin +97 €/t Kirkkonummi). Hintanäkyvät öljykasveille ovat siis vahvistuneet entisestään ja kannustavat öljykasvien viljelyyn.

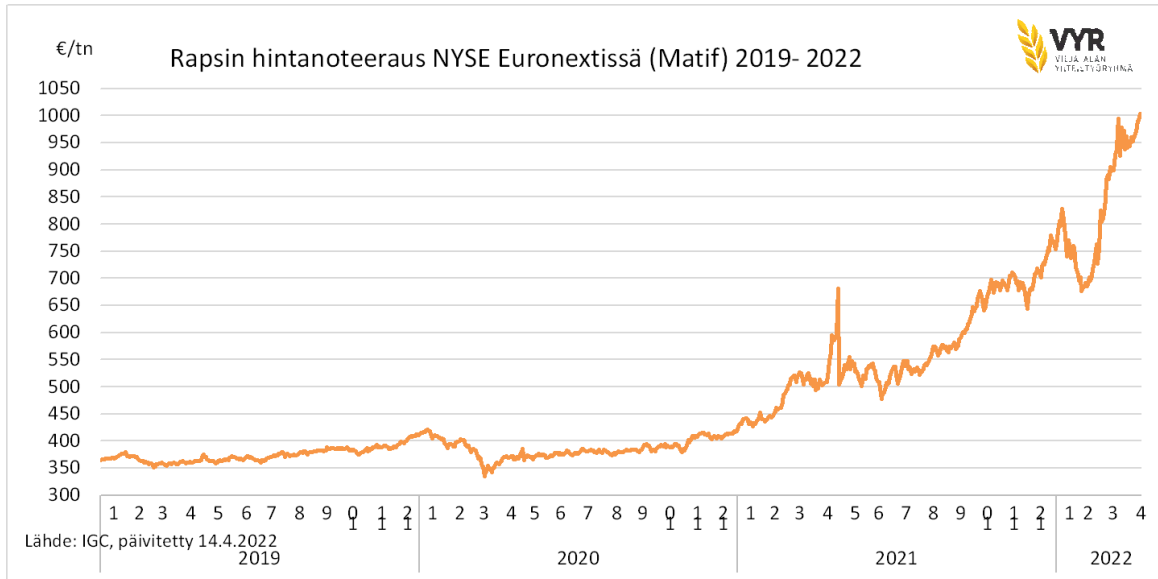
Kotimaassa kylvettiin syksyllä 2021 ennätysala (10 000 ha) syysöljykasveja. Talvi oli kuitenkin syyskasveille hyvin ankara osassa maata ja erityisesti syysrapsikasvustot lounaisessa ja eteläisessä Suomessa ovat ennakkotietojen mukaan kärsineet pahoja talvituhoja.

VYR:in helmikuussa teettämän kylvöalakeselyn pohjalta tehdyssä ennusteessa kevätropsin kylvöala kotimaassa olisi nousemassa 21 % edellisestä vuodesta (ennuste 6 800 ha) ja kevätrypsin ala laskemassa 29 % (ennuste 19 200 ha).

Euroopan markkinat

Rapsin hinnat NYSE Euronextissä (Matif)

Rapsin lähin futuurinoteeraus (touko -22) Pariisin pörssissä NYSE Euronextissä on kirjoitushetkellä (19.4.) 1012 €/tonni. Marraskuun -22 (uusi satokausi) noteeraus (19.4.) on 835 €/tonni. Nousua kuukauden takaiseen on jälleen paljon: toukokuun -22 futuurissa + 112 €/ tonni ja marraskuun -22 (uusi satokausi) futuurissa + 103 €/ tonni.

Öljykasvien hintakehitys

Öljykasvien ja kasviöljyjen hinnat ovat pysytelleet hyvin korkealla ja niiden myös ennustetaan pysyttelevän korkeina ja jopa saavuttavan jälleen uusia hintahuippuja. Toisaalta myös volatilitteetti on ollut suurta ja markkinat epävakaassa ja osittain vaikeasti ennustettavassa tilanteessa.

Markkinaa on vaikuttanut kuluvalle markkinointikaudella (21/22) Ukrainan sota ja sen myötä asetetut pakotteet Venäjälle, vahva kysyntä ja heikot sadot erityisesti soijalla ja canolalla. Ukrainan sodan vaikutusten odotetaan vaikuttavan öljykasvi ja kasviöljymarkkinaa hyvin voimakkaasti myös tulevalle kaudella 22/23.

- 🌻 Soijan maailmanmarkkinahinta maaliskuussa oli 26–34 % korkeampi vuodentakaiseen verrattuna
- 🌻 Auringonkukan hinta maaliskuussa oli 67 % korkeampi vuodentakaiseen verrattuna
- 🌻 Rapsin hinta (NYSE Euronext/Matif) oli maaliskuussa 77 % vuodentakaista korkeampi
- 🌻 Maaliskuussa kasviöljyjen hinnoista auringonkukkaöljyn hinta oli maaliskuussa selvästi muita korkeampi ja palmuöljyn hinta puolestaan kasviöljyistä matalin. Palmuöljynkin hinta oli kuitenkin merkittävästi korkeampi sotaa edeltävään aikaan verrattuna.

EU taseet

- 🌻 Rapsin tasetilanne kaudella 21/22 erittäin tiukka ja hyvin tiukka tulevalle kaudella 22/23
- 🌻 Auringonkukan tase hyvin tiukka sekä kuluvalle (21/22) että tulevalle kaudella (22/23)
- 🌻 Rehuista erityisesti auringonkukkarouheen tase hyvin tiukka kuluvalle kaudella (21/22)
- 🌻 Soijan tase tasapainoinen kuluvalle kaudella (21/22) ja tulevalle kaudella 22/23), käyttöä lisätty kuluvalle kaudella Ukrainan sodan vaikutusten seurauksena

(Taseet: Strategie Grains)

Globaalit öljykasvimarkkinat kuluvalle kaudella 2021/22

Globaalissa öljykasvimarkkinassa näkyvät tällä hetkellä erityisesti Ukrainan sodan vaikutukset ja tärkeitä soijantuotantoalueita vaivanneet säähaasteet. Auringonkukan globaali kokonaistuotanto kaudella 2021/22 oli 16,7 % suurempi kuin edeltävällä kaudella. Auringonkukan murskauskasvien ennustetta on laskettu ja auringonkukkaöljyn ja -rouheen vienti päämarkkinoille (Intia, Kiina, EU ja Turkki) on vähentynyt selvästi Ukrainan sodan seurauksena. Yhteensä auringonkukan maailmankauppa on vähentynyt 39 % edellisen vuoden samaan ajanjaksoon verrattuna. Auringonkukkajalosteiden (öljy, rouhe) vientivajetta kompensoidaan osittain palmu-, rapsi- ja soijajalosteilla. Kiinaan viedään enemmän palmuöljyä ja rapsia, Intiaan soijaöljyä, Turkkiin soijarehua ja EU:hun soijaa. EU:ssa auringonkukan tuonnin vähenemisen lisäksi myös palmuöljyn tuonti on vähentynyt merkittävästi.

Soijapavun kauden 2021/22 globaalissa tase-ennusteessa niin tuotanto-, murskaus-, kauppamääriä kuin loppuvarastonkin määrää on laskettu ja tase on tiukka. Globaalia tuotantoennustetta vähennettiin 3,1 miljoonalla tonnilla kuivuuden aiheuttettua sadonmenetyksiä Brasiliassa, Argentiinassa ja Paraguayssa. Argentiinassa soijaöljyn ja –rouheen vientiveroa on korotettu.

Rapsin kauppamäärät ovat alimmillaan yhdeksään vuoteen ja globaali tuotanto kaudella 2021/22 on 4 % edellistä kautta alhaisempi. Tuotannon väheneminen johtui erityisesti Kanadan heikosta Canolasadosta. Kaupankäyntiä rajoittaa rapsin korkea hinta ja heikko saatavuus. Saatavuuteen on vaikuttanut ja vaikuttaa niin Kanadan heikko sato kuin Ukrainan viennin vakava häiriintyminen.

(Lähde: USDA, WASDE 8.4.2022)

Näkymiä tulevalle kaudelle 2022/23

EU:n öljykasvien kokonaistuotantoalan ennustetaan olevan 11,3 miljoonaa hehtaaria kaudella 2022/23. Ala on 3,4 % suurempi kuin pitkän ajan keskimääräinen ala. Taustalla alan kasvulle on kaikkien pääöljykasvien kova kysyntä ja osittain myös kesantoalojen viljelyn tilapäinen salliminen EU:ssa. Kokonaistuotantoennuste on 32,2 miljoonaa tonnia ja kaikkien pääöljykasvien tuotantomäärän odotetaan kasvavan.

Kanadan canolanviennin ennustetaan elpävän kaudella 2022–23. Kanadan kylvöalaennusteetta on kuitenkin laskettu hieman ja tämänhetkinen canolan ennustettu kylvöala on 8,8 miljoonaa hehtaaria. Satoennuste on 2,31 tn/ha, joka on 0,91 tn enemmän kuin vuonna 2021 toteutunut heikko satotaso 1,4 tn/ha. Satotasojen palautuminen heikon vuoden jälkeen on tärkeää viennin elpymiselle ja Ukrainan sodan varjostaessa Ukrainan öljykasvituotantoa ja vientiä Kanadan viennillä on suuri merkitys myös EU:lle.

Ukrainan viennin häiriöiden odotetaan jatkuvan vielä pitkään ja vaikuttavan merkittävästi myös tulevalla kaudella. Vaihtoehtoisten vientireittien vientikapasiteetti on tällä hetkellä n. 20 000 tn/pv kun normaalioloissa vientikapasiteetti satamista on n. 200 000 tn/pv. Ukrainan kevätkylvöalaennuste on yhteensä 6 miljoonaa hehtaaria, josta 4,8 miljoonaa hehtaaria on auringonkukkaa ja miljoonaa hehtaaria soijaa. Kylvöt Ukrainassa käynnistyivät jo maaliskuussa ja 23.3. kylvöt olivat käynnissä 11 maakunnassa, jolloin kylvössä oli öljykasveja kevätrapsia, auringonkukkaa ja soijaa. Ukrainan kevätkylvöjen toteutumiseen ja tuotannon onnistumiseen kasvukauden läpi liittyy kuitenkin edelleen paljon epävarmuutta. Kevätkylvöalan ennustetaan kuitenkin vähenevän pääasiassa korkean riskin alueilla, joilla sotatoimet eniten vaikuttavat. Nämä alueet ovat kuitenkin tärkeitä auringonkukan tuotantoalueita ja vaikutukset auringonkukantuotantomääriin voivat olla merkittävän suuria.

(Lähde: EU komission Oilseed and protein crops market situation, AHDB)

Sääolosuhteiden vaikutukset öljykasveihin

- EU:n alueella sääolosuhteet talven aikana ovat yleisesti olleet leudot ja tyydyttävät rapsille, kevään olosuhteet mahdollistaneet hyvän alun peltotöille
- Espanjassa vaivannut kuivuus viivästytti auringonkukan kylvöjä useilla viikoilla – nyt Espanjassa saatu sateita
- Kuivuutta myös EU alueen keski- ja kaakkoisalueilla
- Puolassa, Ukrainassa ja Baltian maissa talvi ollut yleisesti ottaen suotuisa ja kasvustot pääasiassa hyvässä kunnossa
- Kuivuus kurittanut soijaa maailman tärkeillä soijantuotantoalueilla ja kuisuudesta on aiheutunut merkittävät satotappiot (Brasilia, Argentiina, Paraguay)
- Kanadaan ennustettiin huhtikuun alussa kovia lumisateita – mahdollinen canolan kylvöjen viivästyminen

Lähteet:

- Avena
- IGC
- EURONEXT prices
- Strategie Grains, EU Oilseed report
- AHDB
- USDA, WASDE 8.4.2022
- EU komissio: Oilseed and protein crops market situation report
- JRC Mars Bulletin vol. 30